

Ιούλιος 2026

Εισαγωγή

Σχέδιο Νόμου: Ενίσχυση Επαγγελματικής Ασφάλισης

Σε δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση μέχρι **27.07.2026** τέθηκε το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης με τίτλο: **«Ενίσχυση της επαγγελματικής ασφάλισης: περισσότερες δυνατότητες για εργαζόμενους και επιχειρήσεις, διεύρυνση των επιλογών συμπληρωματικής συνταξιοδοτικής αποταμίευσης»**.

Το νέο σχέδιο νόμου για την επαγγελματική ασφάλιση εισάγει ένα σημαντικά **αναμορφωμένο πλαίσιο για τα Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Α.) και τα Ομαδικά Ασφαλιστικά Προϊόντα Επαγγελματικής Συνταξιοδότησης/Ασφάλισης (Ο.Α.Π.Ε.Σ.)**.

- Οι βασικοί άξονες της μεταρρύθμισης, μεταξύ άλλων, είναι:
- η διεύρυνση της πρόσβασης στην επαγγελματική ασφάλιση μέσω των Ανοιχτών Τ.Ε.Α.,
 - η θεσμοθέτηση και ένταξη νέου προϊόντος (Ο.Α.Π.Ε.Σ.) με στόχο τον εκσυγχρονισμό και ενίσχυση της επαγγελματικής ασφάλισης (Πυλώνας II),
 - ο εξορθολογισμός της φορολογικής μεταχείρισης και
 - η ενίσχυση της φορητότητας των ασφαλιστικών δικαιωμάτων.

Παράλληλα, το σχέδιο νόμου ενισχύει τις απαιτήσεις διαφάνειας, ενημέρωσης και εποπτείας, με στόχο τη μεγαλύτερη προστασία των ασφαλισμένων και την καλύτερη λειτουργία της αγοράς επαγγελματικής ασφάλισης.

Πεδίο εφαρμογής: Οι διατάξεις του σχεδίου νόμου εφαρμόζονται:

- Στα Ιδρύματα Επαγγελματικών Συνταξιοδοτικών Παροχών (Ι.Ε.Σ.Π.) και στα Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Α.) του άρθρου 4 του ν. 5078/2023.
- Στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις που ενεργούν ως παραγωγοί ή διανομείς Ο.Α.Π.Ε.Σ. και διαθέτουν άδεια άσκησης ασφαλιστικών εργασιών των κλάδων ζωής I, III ή VII του άρθρου 5 του ν. 4364/2016 (ή των αντίστοιχων κλάδων του Παραρτήματος II της Οδηγίας 2009/138/ΕΚ).
- Στους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές της περ. 3 της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4583/2018.

Εισαγωγή ανοιχτών Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Α.)

Μία από τις σημαντικότερες παρεμβάσεις του σχεδίου νόμου είναι η **εισαγωγή των Ανοιχτών Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Α.)**, διευκολύνοντας τη συμμετοχή μικρότερων επιχειρήσεων, εργαζομένων και ελεύθερων επαγγελματιών στην επαγγελματική ασφάλιση, χωρίς να απαιτείται η ίδρυση ξεχωριστού ταμείου ανά επιχείρηση ή κλάδο.

Τα βασικά χαρακτηριστικά της αλλαγής είναι τα εξής:

- Υφιστάμενο Τ.Ε.Α. δύναται να λάβει ειδική άδεια από την Αρμόδια Αρχή (Τράπεζα της Ελλάδος), ώστε νέες χρηματοδοτούσες επιχειρήσεις να προσχωρούν σε αυτό χωρίς την τήρηση της συνήθους διαδικασίας έγκρισης του άρθρου 7 παρ. 3 ν. 5078/2023 (Άρθρο 6).
- Καταργείται η απαίτηση επαγγελματικής/κλαδικής συνάφειας μεταξύ των χρηματοδοτουσών επιχειρήσεων ή των ασφαλισμένων (τροποποίηση άρθρου 6 ν. 5078/2023, Άρθρο 9).
- Τα Τ.Ε.Α. παραμένουν Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που ιδρύονται βάσει σύμβασης μεταξύ εργοδοτών/οργανώσεων εργοδοτών/επαγγελματικών φορέων και εργαζομένων ή ελεύθερων επαγγελματιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Η εξέλιξη αυτή μπορεί να λειτουργήσει ως καταλύτης για τη διεύρυνση του δεύτερου πυλώνα ασφάλισης στην Ελλάδα, καθώς αποσκοπεί να καταστήσει την επαγγελματική ασφάλιση πιο προσιτή και λειτουργική για ευρύτερες κατηγορίες ασφαλισμένων.

Θεσμοθέτηση Ο.Α.Π.Ε.Σ. – Νέο πλαίσιο ομαδικής επαγγελματικής συνταξιοδότησης

Το σχέδιο νόμου εισάγει το «Ομαδικό Ασφαλιστικό Προϊόν Επαγγελματικής Συνταξιοδότησης» (Ο.Α.Π.Ε.Σ.), ένα νέο, ενιαίο ρυθμιζόμενο προϊόν ομαδικής επαγγελματικής συνταξιοδότησης, το οποίο αποσκοπεί να αντικαταστήσει σταδιακά τα υφιστάμενα ομαδικά ασφαλιστήρια συνταξιοδοτικά συμβόλαια.

Τα βασικά χαρακτηριστικά του νέου αυτού προϊόντος συνοψίζονται ως εξής:

- Πάροχος Ο.Α.Π.Ε.Σ. μπορεί να είναι μόνο ασφαλιστική επιχείρηση με άδεια στους κλάδους I, III ή VII ζωής (ν.4364/2016), η οποία δεν εμπίπτει στις εξαιρέσεις μικρού μεγέθους/συνεταιρισμού.
- Κάθε Ο.Α.Π.Ε.Σ. καταχωρείται σε δημόσιο ηλεκτρονικό μητρώο που τηρεί η Αρμόδια Αρχή (Τράπεζα της Ελλάδος), με δυνατότητα πρόσβασης του κοινού σε αυτό (άρθρο 51). Η καταχώριση γίνεται κατόπιν αίτησης του παρόχου και αποτελεί προϋπόθεση για την παροχή και τη διανομή του προϊόντος στην Ελλάδα, καθώς και για τη χρήση του όρου Ο.Α.Π.Ε.Σ.
- Κάθε πάροχος Ο.Α.Π.Ε.Σ. τηρεί σε συνεχή βάση ειδικό μητρώο επενδύσεων, στο οποίο τα περιουσιακά στοιχεία κατατάσσονται σε ξεχωριστά υπομητρώα ανά πρόγραμμα συνταξιοδοτικών παροχών (άρθρα 63-64).
- Αρμόδια Αρχή είναι η Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία εποπτεύει τη συμμόρφωση παρόχων και διανομών, εντάσσοντας την εποπτεία στη γενική διαδικασία εποπτικής αξιολόγησης του ν.4364/2016 (άρθρο 70).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Το σχέδιο νόμου εισάγει ένα πλήρως εποπτευόμενο, τυποποιημένο πλαίσιο ομαδικής επαγγελματικής ασφάλισης, το οποίο εντάσσει στον Πυλώνα II και το εξομοιώνει με τα Τ.Ε.Α. ως προς τις αυξημένες υποχρεώσεις διακυβέρνησης, διαχείρισης κινδύνων και τακτικής εποπτικής αξιολόγησης.

Με το Ο.Α.Π.Ε.Σ. ο νομοθέτης αντικαθιστά, επί της ουσίας, τα υφιστάμενα ομαδικά ασφαλιστήρια συνταξιοδοτικά συμβόλαια ως προς την ειδική φορολογική τους μεταχείριση.

Πλήρης φορητότητα συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων

Με το σχέδιο νόμου θεσπίζονται ενιαίοι κανόνες για τη φορητότητα δικαιωμάτων, ώστε η αλλαγή εργασίας ή επαγγελματικής κατάστασης να μην οδηγεί σε απώλεια κατοχυρωμένων δικαιωμάτων (Άρθρο 76).

Συγκεκριμένα:

Ατομική φορητότητα (Άρθρα 80–82):

- Αποχωρούν μέλος Τ.Ε.Α. ή Ο.Α.Π.Ε.Σ. δικαιούται μεταφοράς των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων του σε άλλο Τ.Ε.Α. ή Ο.Α.Π.Ε.Σ. στο πλαίσιο νέας απασχόλησης.
- Οι πάροχοι υποχρεούνται σε δωρεάν υπηρεσία μεταφοράς (σε είδος ή σε χρήμα), με τη διαδικασία να κινείται από τον διάδοχο πάροχο κατόπιν αιτήσεως του μέλους (Άρθρο 81–82).

Ομαδική φορητότητα — Μεταβίβαση ολόκληρων προγραμμάτων (Άρθρα 83–86):

- Από Τ.Ε.Α. σε πάροχο Ο.Α.Π.Ε.Σ. (Άρθρο 83) και αντιστρόφως (Άρθρο 84).
- Από μη καταχωρισμένο ομαδικό ασφαλιστικό συνταξιοδοτικό προϊόν σε Τ.Ε.Α. (Άρθρο 86).
- Κοινές προϋποθέσεις: έγκριση από την Τράπεζα της Ελλάδας, συγκατάθεση πλειοψηφίας μελών/δικαιούχων και χρηματοδοτούσας επιχείρησης, διασφάλιση ότι τα ατομικά δικαιώματα παραμένουν τουλάχιστον ισοδύναμα, καθώς και επάρκεια μεταφερόμενων περιουσιακών στοιχείων.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Η επέκταση της δυνατότητας φορητότητας μεταξύ Τ.Ε.Α. και Ο.Α.Π.Ε.Σ. (και αντίστροφα) αφενός καλύπτει το νέο ασφαλιστικό προϊόν, αφετέρου ρυθμίζει με σαφή και πλήρη τρόπο τη μεταφορά κατοχυρωμένων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, χωρίς απώλεια αξίας, μέσω ενιαίας διαδικασίας, ενισχύοντας την ευελιξία της αγοράς.

Νέο φορολογικό πλαίσιο για τα Τ.Ε.Α. και τα Ο.Α.Π.Ε.Σ.

Το σχέδιο νόμου αναμορφώνει τη φορολόγηση των παροχών από Τ.Ε.Α. και Ο.Α.Π.Ε.Σ., συνδέοντας την πλέον με την ηλικία του μέλους κατά την έναρξη καταβολής αντί με τα έτη ασφάλισης. Η αλλαγή έχει στόχο να απλοποιήσει το σύστημα, να ενισχύσει την ελκυστικότητα της επαγγελματικής ασφάλισης και να καταργήσει τη δυσμενή μεταχείριση όσων εντάσσονταν σε μεγαλύτερη ηλικία.

1. Νέοι φορολογικοί συντελεστές παροχών (Άρθρο 93)

Καθιερώνεται αυτοτελής φορολόγηση με βάση την ηλικία του δικαιούχου κατά την έναρξη καταβολής της παροχής και τον τρόπο καταβολής (περιοδικά ή εφάπαξ):

- **Ηλικία 62-67 ετών:** 5% (περιοδική καταβολή) / 10% (εφάπαξ καταβολή).
- **Ηλικία άνω των 67 ετών:** 2,5% (περιοδική καταβολή) / 5% (εφάπαξ καταβολή).
- Οι ίδιοι συντελεστές ισχύουν και για όσους συνταξιοδοτούνται λόγω γήρατος από τον κύριο φορέα ασφάλισης, εφόσον έχουν συμπληρώσει το 55ο έτος.
- Παροχές πριν τα 62 έτη φορολογούνται στο σύνολό τους με βάση την κλιμακωτή φορολογία (κλίμακα μισθωτών).

Ειδικά για τα ταμεία της παρ. 20 του άρθρου 6 ν. 3029/2002 (ήτοι αλληλοβοηθητικά ταμεία που μετατράπηκαν σε Ν.Π.Ι.Δ.), η φορολόγηση των παροχών θα γίνεται σύμφωνα με τους προϊσχύοντες συντελεστές, οι οποίοι διαβαθμίζονται ανάλογα με τα έτη ασφάλισης: 10%/20% (έως 5 έτη), 7,5%/15% (5-10 έτη), 5%/10% (10-20 έτη), 2,5%/5% (άνω των 20 ετών), για περιοδική/εφάπαξ καταβολή αντίστοιχα.

Σε περίπτωση πρόωρης ρευστοποίησης, οι ως άνω συντελεστές προσαυξάνονται κατά 50%, με πρόσθετη προσαύξηση 5% ανά έτος υπολειπόμενο των 5 ετών ασφάλισης για όσους ασφαλίστηκαν μετά τα 55.

2. Αύξηση ανώτατου ορίου ασφαλιστικών εισφορών (Άρθρο 96)

Το ανώτατο όριο ασφαλίσεων/εισφορών τροποποιείται ως εξής:

- **Μισθωτοί:** το ανώτατο ποσοστό αυξάνεται από 20% σε 35% επί των ακαθάριστων αποδοχών (και παροχών σε είδος)
- **Μη μισθωτοί:** το ανώτατο ποσό αυξάνεται από 20.000 Ευρώ σε 35.000 Ευρώ ετησίως, αναπροσαρμοζόμενο κατ' έτος βάσει δείκτη τιμών καταναλωτή.
- **Ειδική ρύθμιση για ένταξη μετά τα 55 έτη:** για όσους ασφαλίζονται για πρώτη φορά σε Τ.Ε.Α. ή Ο.Α.Π.Ε.Σ. μετά τη συμπλήρωση του 55ου έτους, τα όρια παραμένουν στο 20% / 20.000 ευρώ αντίστοιχα.
- Στον υπολογισμό του ορίου δεν προσμετρώνται ποσά που επιβάλλονται από την εποπτική αρχή ή προορίζονται για λειτουργικές δαπάνες.

Τα νέα όρια τίθενται σε ισχύ από την 01.01.2027 εφεξής.

3. Ενημέρωση ορολογίας (Άρθρα 91-92 και 94)

Με τις διατάξεις του σχεδίου νόμου τροποποιούνται οι διατάξεις των άρθρων 12 (εισόδημα από μισθωτή εργασία), 14 (φορολογικές απαλλαγές) και 62 (παρακράτηση φόρου) του Κ.Φ.Ε., αντικαθιστώντας τις ήδη υπάρχουσες αναφορές σε παροχές από «ομαδικά ασφαλιστήρια συνταξιοδοτικά συμβόλαια» με αναφορές σε παροχές στο πλαίσιο Ο.Α.Π.Ε.Σ., προκειμένου να ενημερωθεί η ορολογία με βάση το νέο νομοθετικό πλαίσιο.

Διαφάνεια και ενημέρωση για μέλη και δικαιούχους

Εκτός από τις θεσμικές και φορολογικές αλλαγές το νομοσχέδιο επεκτείνει και εξειδικεύει τις υποχρεώσεις πληροφόρησης προς υποψήφια και ενεργά μέλη των Τ.Ε.Α. και Ο.Α.Π.Ε.Σ., καθώς και προς δικαιούχους παροχών. Συγκεκριμένα, για κάθε φορέα ασφάλισης ισχύουν τα εξής:

- **Ο.Α.Π.Ε.Σ.:** Θεσπίζεται υποχρεωτικό Έντυπο Βασικών Πληροφοριών πριν από τη διάθεση του προϊόντος (αρ. 54-57), καθώς και υποχρεώσεις ενημέρωσης πελατών και περιοδικής αξιολόγησης καταλληλότητας από διανομείς Ο.Α.Π.Ε.Σ. (αρ. 58-62).
- **Τ.Ε.Α.:** Διατηρείται και συμπληρώνεται το υφιστάμενο πλαίσιο πληροφόρησης μελών/δικαιούχων (αρ. 16-24).
- Για **μη καταχωρισμένα ομαδικά συνταξιοδοτικά προϊόντα** (Ο.Α.Σ.Σ.) παρέχονται από τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις σε υποψήφια μέλη/μέλη και δικαιούχους παροχών, οι πληροφορίες του άρθρου 62.
- Ειδικά για τα μη καταχωρισμένα Ο.Α.Σ.Σ. οι υποχρεώσεις ενημέρωσης (αρ. 85) εφαρμόζονται από 01.01.2028 και εφεξής.

Οι σχετικές ρυθμίσεις επιδιώκουν να βελτιώσουν:

- τη διαφάνεια ως προς τα χαρακτηριστικά των προγραμμάτων,
- την πληροφόρηση για τις παροχές και τους όρους συμμετοχής και
- την κατανόηση της πορείας της επένδυσης και των δικαιωμάτων του ασφαλισμένου.

Άλλες κρίσιμες ρυθμίσεις λειτουργίας προγραμμάτων Τ.Ε.Α./Ο.Α.Π.Ε.Σ.

Αδρανοποιημένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα:

Πρόκειται για κατοχυρωμένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα εν αναμονή δικαιούχου Τ.Ε.Α./Ο.Α.Π.Ε.Σ., που δεν έχουν ακόμα καταβληθεί βάσει των όρων του προγράμματος. Προκύπτουν όταν ένα μέλος Τ.Ε.Α./Ο.Α.Π.Ε.Σ. παύει να είναι ενεργό, αλλά έχει ήδη κατοχυρώσει συνταξιοδοτικά δικαιώματα, τα οποία χαρακτηρίζονται «αδρανοποιημένα».

Ελάχιστες προϋποθέσεις λήψης συνταξιοδοτικής

παροχής: Τα προγράμματα Τ.Ε.Α./Ο.Α.Π.Ε.Σ. οφείλουν να προβλέπουν (α) ως ελάχιστη προϋπόθεση λήψης παροχής με γνώμονα τη συνταξιοδότηση τη λήψη κύριας σύνταξης λόγω γήρατος, από τον κύριο φορέα ασφάλισης και (β) ως ελάχιστη προϋπόθεση λήψης παροχών με γνώμονα την αναμονή για συνταξιοδότηση την ηλικία των 55 ετών – δυνάμενα να θέτουν αυστηρότερες προϋποθέσεις βάσει καταστατικού (άρθρο 78).

Δεν επιτρέπεται η καταβολή παροχής με τη μορφή δανείου, προκαταβολής ή η πρόωρη λήψη συνταξιοδοτικής παροχής, με μοναδική εξαίρεση την ειδικά προβλεπόμενη «πρόωρη ρευστοποίηση ατομικού λογαριασμού» υπό τους όρους του συγκεκριμένου προγράμματος (άρθρο 78)

Μεταβατικές διατάξεις/έναρξη ισχύος

- Τα Τ.Ε.Α. οφείλουν να προβούν έως τις **31.12.2027** στις αναγκαίες προσαρμογές, περιλαμβανομένων τροποποιήσεων καταστατικού, ώστε να συμμορφωθούν πλήρως με τις απαιτήσεις του νομοσχεδίου αλλά και του ν.5078/2023, όπως τροποποιείται και ισχύει (άρθρο 85).
- Μέχρι την έγκριση των τροποποιήσεων από την Τράπεζα της Ελλάδας, τα Τ.Ε.Α. εξακολουθούν να εφαρμόζουν τις καταστατικές τους διατάξεις, με εξαίρεση όσες επιτρέπουν λήψη συνταξιοδοτικής παροχής σε ηλικία κατώτερη των ελαχίστων ορίων του άρθρου 78.
- Όπου στις τροποποιούμενες φορολογικές διατάξεις του Μέρους Ε' του σχεδίου νόμου αναφέρονται τα Ο.Α.Π.Ε.Σ., για το διάστημα **έως τις 31.12.2027** νοούνται ως τέτοια και τα προϋπάρχοντα ομαδικά ασφαλιστήρια συνταξιοδοτικά συμβόλαια (Ο.Α.Σ.Σ.).
- Τα σωρευμένα ποσά στο πλαίσιο Ο.Α.Σ.Σ. και Τ.Ε.Α. από 01.01.2024 έως 31.12.2026 φορολογούνται με το προϊσχύον καθεστώς του ν. 5078/2023 και του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος σύμφωνα με τα έτη ασφάλισης.

Μεταβατικές διατάξεις/έναρξη ισχύος (συνέχεια)

- Η πλειονότητα των διατάξεων αναμένεται να τεθεί σε ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου.
- Ωστόσο, οι νέοι φορολογικοί συντελεστές και τα αυξημένα όρια εισφορών αναμένεται να εφαρμόζονται για ποσά/εισφορές που σωρεύονται από **01.01.2027** εφεξής.
- Ειδικά η αύξηση του ανώτατου ορίου εισφορών (άρθρο 96) αναμένεται να εφαρμόζεται για καταβολές ασφαλίσεων/εισφορών των φορολογικών ετών που ξεκινούν από **01.01.2027**.

Ελάτε να μιλήσουμε

Για μία πιο αναλυτική συζήτηση αναφορικά με το παραπάνω θέμα, παρακαλώ επικοινωνήστε με:

Φρέντυ Γιατράκου
Partner, Tax,
PwC Ελλάδας
fredy.yatrakou@pwc.com

Χριστίνα Τσιρώνη
Senior Manager, Tax,
PwC Ελλάδας
christina.tsironi@pwc.com